

Seat No. : _____

XQ-112

April-2013

B.A. (Sem. – II)

Sociology (Core – 111)

(General Sociology)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) પ્રશ્નક્રમાંક (૧) અને (૨)ના જવાબો ૬૫૦ થી ૭૦૦ શબ્દોમાં લખો.
(૨) પ્રશ્નક્રમાંક (૩)ના જવાબો ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં લખો.
(૩) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

૧. (અ) સામાજિક ક્રિયાનો અર્થ આપી તેના તત્ત્વોની ચર્ચા કરો. ૭

અથવા

સામાજિક આંતરક્રિયાના પ્રકાર તરીકે સહકારની સમજૂતી આપો.

(બ) કુટુંબ સમાજકરણના ઉપકરણ તરીકે ચર્ચા કરો. ૭

અથવા

સમકક્ષજૂથોની સમાજકરણની એજન્સી તરીકે ચર્ચા કરો.

૨. (અ) સામાજિક નિયંત્રણનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો. ૭

અથવા

કાયદો સામાજિક નિયંત્રણનું ઔપચારિક સાધન તરીકે સમજાવો.

(બ) સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ આપી, આધુનિક સામાજિક પરિવર્તનની વિશેષતાઓ સમજાવો. ૭

અથવા

સામાજિક પરિવર્તનના સહાયક પરિબલોનું વર્ણન કરો.

૩. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ચાર) ૧૬

(૧) સ્પર્ધા – સામાજિક આંતરક્રિયાના પ્રકાર તરીકે

(૨) સામાજિક આંતરક્રિયાના લક્ષણો

(૩) સમાજકરણનું મહત્ત્વ

(૪) સામાજિક નિયંત્રણનું મહત્ત્વ

(૫) ફેશન-સામાજિક નિયંત્રણનું અનૌપચારિક સાધન

(૬) સામાજિક પરિવર્તનના અવરોધક પરિબલો

૪. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો :

૧૨

- (૧) સામાજિક આંતરક્રિયાની વ્યાખ્યા આપો.
- (૨) પ્રત્યક્ષ સંઘર્ષ એટલે શું ?
- (૩) સમાજકરણ એટલે શું ?
- (૪) લોકનીતિનો અર્થ સમજાવો.
- (૫) અનૌપચારિક નિયંત્રણ કોને કહેવાય ?
- (૬) સાંસ્કૃતિક પ્રસરણ કોને કહેવાય ?

૫. (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

૭

- (૧) _____ સામાજિક ક્રિયાનું સંચાલક બળ છે. (સાધન, શરત, ધ્યેય)
- (૨) સંઘર્ષનું સુધારેલું સ્વરૂપ _____ છે. (સહકાર, સ્પર્ધા, સમાધાન)
- (૩) _____ સમાજશાસ્ત્રીએ ‘દર્પણ સ્વ’ નો ખ્યાલ આપ્યો છે. (ચાર્લ્સ ફૂલે, કિંગ્સલે ડેવિસ, કાર્લ માર્ક્સ)
- (૪) સમાજકરણની એજન્સી _____ છે. (લગ્ન, સંચાર-માધ્યમો, કાયદો)
- (૫) લોકમતમાં _____ પ્રતિબિંબ પડે છે. (રિવાજ, લોકનીતિ, લોકરીતિ)
- (૬) _____ અનૌપચારિક નિયંત્રણ છે. (કાનૂન, રાજ્ય, સાંસ્કૃતિક-મૂલ્યો)
- (૭) _____ ના મતે સામાજિક સંબંધોના ગૂંફનમાં થતો ફેરફાર એટલે સામાજિક પરિવર્તન (મેકાઈવર અને પેજ, મેક્સવેબર, જહોન્સન)

(બ) જોડકાં જોડો :

૭

અ	બ
(૧) મેક્સવેબર	(i) સામાજિક માળખામાં ફેરફાર
(૨) કિંગ્સલે ડેવિસ	(ii) નવરાત્રીમાં ગરબા
(૩) સમાજકરણ	(iii) સામાજિક ક્રિયા
(૪) રીવાજ	(iv) માનવીયકરણ કરતી પ્રક્રિયા
(૫) વિલ્બર્ટ મૂરે	(v) વ્યક્તિત્વ એ જ વ્યક્તિનો ‘સ્વ’
(૬) નિરક્ષરતા	(vi) આધુનિક સામાજિક પરિવર્તનની ખાસિયતો
(૭) સામાજિક પરિવર્તન	(vii) સામાજિક પરિવર્તનમાં અવરોધક

Seat No. : _____

XQ-112

April-2013

B.A. (Sem. – II)

Sociology (Core – 111)

(General Sociology)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Give the answer of Q. No. (1) & (2) in **650 to 700** words.
(2) Give the answer of Q. No. (3) in **300 to 400** words.
(3) Figures of the right side of the question indicate marks.

1. (a) Give the meaning of social action and discuss it's elements. **7**
OR
Explain co-operation as a type of social interaction.
- (b) Discuss family as an agency of socialization. **7**
OR
Discuss Peer Group as an agency of socialization.
2. (a) Explain nature of social control. **7**
OR
Explain the law as a tool of formal social control.
- (b) Explain the meaning of social change and discuss characteristics of Modern social change. **7**
OR
Describe the helping factors of social change.
3. Write short notes (Any **four**) : **16**
(1) Competition as type of Social Interaction.
(2) Characteristics of Social Interaction.
(3) Importance of Socialization.
(4) Significance of Social Control.
(5) Fashion informal tool of social control.
(6) Hindering factors of social change.

4. Give answer in **one** or **two** lines for the following questions : **12**
- (1) Give the definition of Social Interaction.
 - (2) What is Direct Conflict ?
 - (3) What is Socialization ?
 - (4) Give the meaning of Mores.
 - (5) What is Informal Control ?
 - (6) What is Cultural Diffusion ?

5. (a) Fill in the blanks selecting appropriate options : **7**
- (1) _____ is a directive force of social action. (Means, Conditions, Goal)
 - (2) Modified nature of conflict is a _____. (Co-operation, competition, compromise)
 - (3) _____ gave the concept of “Looking glass self”. (Charles Colley, Kingsley Devis, Karl Marx)
 - (4) Socialization agency is a _____. (Marriage, Mass-media, Law)
 - (5) Public opinion is a reflection of _____. (Custom, Mores, Folkways)
 - (6) _____ is an informal control. (Law, State, Cultural values)
 - (7) According to _____ social change means the change to complex of social relations. (McIver and Page, Max Weber, Johnson)

- (b) Match the Table – ‘A’ with ‘B’ : **7**

A	B
(1) Max Weber	(i) change in social structure
(2) Kingsley Devis	(ii) Garba during Navratri
(3) Socialization	(iii) Social Action
(4) Custom	(iv) process of a humanization
(5) Wilbert Moore	(v) personality as a human self
(6) Illiteracy	(vi) features of modern social change
(7) Social change	(vii) hindering of social change